гр. София 1756, ул.Лъчезар Станчев 5, Sopharma Business Towers, сграда Б, ет. 12
Тел.: 02 810 00 71; ЕИК: 175804945, Email: **info@bakep.org**
http://www.bakep.org

Българска асоциация на консултантите по европейски програми /БАКЕП/

Изх.№ 44-БП-ДР/18.12.2024 г.

ДО:
Г-ЖА ИВА ПЕТРОВА
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА
РЪКОВОДИТЕЛ НА СТРУКТУРА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ДОКЛАДВАНЕ (СНД)

Г-Н ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ (КЕВР)

Г-Н АНГЕЛИН ЦАЧЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНИЯ СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР (ЕСО)

КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА
НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОТНОСНО: ПРОЦЕДУРИ ЧРЕЗ ПОДБОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИИ ОТ КРАЙНИ ПОЛУЧАТЕЛИ
1. BG-RRP-4.032 "ПОДКРЕПА НА НОВИ МОЩНОСТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ С ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ ОТ 200 KW ДО 2 MW"
2. BG-RRP-4.033 "ПОДКРЕПА НА НОВИ МОЩНОСТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ С ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ НАД 200 KW"

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР,

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На 14.03.2024г. Министерството на енергетиката в качеството му на Структура за наблюдение и докладване (СНД) обявява кампания по набиране на проектни предложения по две процедури в рамките на Компонент „Нисковъглеродна икономика“ на Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България:

BG-RRP-4.032 "Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия с инсталирана мощност от 200 kW до 2 MW"

и

BG-RRP-4.033 "Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия с инсталирана мощност над 200 kW".

Основната цел на инвестициите е да допринесе за увеличаване на дела на чиста енергия в енергийния микс на България по пътя към климатична неутралност чрез предоставяне на подкрепа за изграждане и интегриране в електрическата мрежа на нови допълнителни 1 425 MW производствени мощности от възобновяеми източници (ВИ) заедно с 350 MW локални съоръжения за съхранение на електрическа енергия (ЛСС), спрямо 2022 г.

Общият размер на безвъзмездното финансиране по Механизма за възстановяване и устойчивост (Механизма) за изпълнение на инвестиция C4.I6 „Подкрепа за нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия“ е 663 432 375 лева, като максималният размер на безвъзмездното финансиране по Покана 1 е 107 570 650 лева, а по Покана 2 е 427 544 438 лева, или **общо безвъзмездна финансова помощ в размер на 535 115 088 лв.**

Голяма част от този ресурс е **под риск да не бъде усвоена**. Причината за това е невъзможността на кандидатите и крайни получатели на помощта, находящи се на територията на „Електроразпределение Юг“ ЕАД да осигурят необходимата документация за присъединяване на ЛСС към т.нар. комбиниран проект - съществуващите или предстоящи за изграждане ФЕЦ. Като мрежови оператор ЕР Юг осигурява разпределение на електрическата енергия на територията на девет области: Бургас, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково и Ямбол. Дружеството изпълнява ролята на администратор на процедурите по първоначална регистрация на свободния пазар, смяна на доставчик и/или на координатор на балансираща група, услуги по увеличаване на капацитета на съществуващи енергийни обекти и други услуги, пряко обвързани с обектите на територията му.

СЪЩНОСТ НА ПРОБЛЕМА:

В изпълнение на основната цел на програмата дружествата – кандидати са предвидили в проектите си локални средства за съхранение (ЛСС) на енергията от вече изградени или изграждащи се в момента ВЕИ-съоръжения. Философията на Програмата предвижда ЛСС да съхранява енергията, произведена от електрическата централа, като е поставила следното ограничение: „годишно компонентът за съхранение (ЛСС) следва да приема най-малко 75 % от електрическата енергия, която съхранява от пряко присъединената електрическа централа за производство на електрическа енергия.“ Всички кандидати са декларирали писмено готовността да спазват ограниченията поставени от програмата и процедурите, предвидени от националното законодателство. При стартиране на съгласувателните процедури **компаниите получават отказ от „Електроразпределение Юг“ ЕАД за съгласуване** на проектите с мотив, че общата сумарна АС мощност на инверторите за панелите, както и новопроектирания инвертор/и за системата за съхранение на ел. енергия надвишават съгласуваната мощност в договора за присъединяване. Според „Електроразпределение – Юг“ ЕАД общата инсталирана мощност на обекта представлява сборът от номиналната променливотокова мощност (АС мощност) на обекта за производство на електрическа енергия и номиналната променливотокова мощност (АС мощност) на обекта за съхранение на електрическа енергия“. Аргументите на „Електроразпределение Юг“ ЕА включват хипотеза, при която пред всички изпълнители на проекти по гореописаните процедури се осигурява възможност ЛСС /ССЕЕ да се зарежда самостоятелно и независимо директно от мрежата и/или да отдава съхранената енергия едновременно със съоръжението за производство на електроенергия от ВЕИ в мрежата. Посоката, в която процедурата следва да се продължи според енергийният оператор е увеличаване на инсталираната мощност на обекта. Това от една страна е невъзможно, тъй като системата не разполага със свободен капацитет (особено за всички новоизградени комбинирани обекти), а от друга предполага заплащане на такси за капацитет, който реално няма да бъде използван. Според „Електроразпределение Юг“ ЕАД освен

завишаването на инсталираната мощност на обекта в посока отдавана към мрежата мощност, „предвид реалната възможност ЛСС/ССЕЕ да се зарежда директно от мрежата, ще следва да се завиши и предоставената до този момент мощност за собствени нужди на обекта за производство – посока „взема от мрежата“, като същата придобива характер на мощност за собствено потребление на новия съвкупен обект и става равна на инсталираната променливотокова мощност на искането за присъединяване ССЕЕ.“

В своето становище и при предлаганите от „Електроразпределение Юг“ ЕАД вариантни решения за получаване на искането съгласуване, не се отчита следните обстоятелства, специфични за проектите по процедурата:

1. Хибридни инвертори се използват предимно за малки домашни инсталации, като европейската практика е да се ползват отделни инвертори за съоръженията за производство и съхранение.

2. Не съществува нито икономическа, нито практическа логика двете съоръжения да работят едновременно.

3. Независимо, че технически е възможно обектът за производство и обектът за съхранение да отдават електрическа енергия в мрежата по едно и също време, подобно поведение следва да се контролира от оператора посредством телеуправлението и релейните защити. При превишаване на мощността достъпът до мрежата на тези обекти на практика се прекъсва. В допълнение, мрежовият оператор предвижда санкции при превишаване на мощността от страна на производителите в договорите за достъп до съответната мрежа.

Отказът на Електроразпределение ЮГ ЕАД е в конфликт с разпоредбата на чл. 116, ал. 11 от Закона за Енергетиката и реда за присъединяване на съоръжения за съхранение на електрическа енергия към енергиен обект за производство на електрическа и/или топлинна енергия, присъединен към електропреносната или електроразпределителна мрежа, съгласно Наредба №6 от 28 март 2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи. С позицията си Електроразпределение Юг ЕАД тенденциозно отказва да разграничи понятията „инсталирана мощност“ и „присъединена мощност“, като използва аргументи, аналогични на вече изразени от дружеството по време на общественото обсъждане по проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи (НИД на Наредба № 6), приет с решение на КЕВР по Протокол № 243 от 23.08.2024 г., т. 1., въпреки че тези аргументи са отхвърлени от Комисията.

При настоящото положение изпълнението на ВСИЧКИ подадени проекти по процедури BG-RRP-4.032 "Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия с инсталирана мощност от 200 kW до 2 MW" и BG-RRP-4.033 "Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия с инсталирана мощност над 200 kW" с обекти на територията на областите Бургас, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково и Ямбол остава под съмнение.

Подобен е казуса и с „Електроразпределение – Север“ АД, които не отказват издаване на Допълнително споразумение за регистриране на съоръжение за съхранение на електрическа енергия, но го отлагат до сключване на договор за достъп. От друга страна, бенефициентите имат задължение да представят всички разрешителни за строеж както за ВИ, така и за ЛСС не по-късно от 31 март 2025 г., което не е възможно без подписано споразумение с електроразпределителното дружество.

При това при осигурени:

- банкови гаранции със суми в размер на 3 % от безвъзмездната финансова помощ, за която кандидатстват. Банковите гаранции са в полза на Министерството на енергетиката и продължават да не се освобождават от СНД;

- банкови гаранции за добро изпълнение (в размер на 10 % от безвъзмездната финансова помощ), изискани от СНД без да са освободени банковите гаранции за участие и без да има подписан договор с ангажимент от страна на Министерството на енергетиката. В момента одобрените кандидати процедират вторите банкови гаранции като съвестно заплащат изисканите от банките такси и осигуряват обезпечения без яснота дали реално ще се ползват въпросните гаранции.

Всичко гореописано води до извода, че ангажиментите (особено финансови), поети от бенефициентите (все още кандидати по процедурите) се изпълняват в аванс спрямо ангажиментите на държавата в лицето на Министерство на енергетиката. Създават се реални предпоставки не само да не се усвоят средствата по двете процедури и Плана за възстановяване и устойчивост, но и благодарение на липсата на съдействие от страна на КЕВР и МЕ да се усвоят сумите по банковите гаранции на проектите, които са в невъзможност да осигурят документация, с оглед верижните откази, които получават от „Електроразпределение – Юг“ ЕАД и отлагането, което се изисква от Електроразпределение – Север“ АД.

В ерата на Индустрия 4.0 и напреднали технологии трябва да подчертаем, че са на лице достатъчно на брой технически и софтуерни възможности, които могат да бъдат реализирани, както от страна на инвеститорите, така и от страна на електроразпределителните предприятия, чрез които надвишаване на присъединената мощност да не се допуска. Подчертаваме и факта, че заложените в проектите Системи за съхранение на електрическа енергия не изискват увеличаване на присъединената мощност, тъй като те ще се зареждат от произведената електрическа енергия от фотоволтаичните електрически централи и ще разреждат съхранената енергия в мрежата в часови диапазон извън този на фотоволтаичното производство.

В заключение бихме желали да Ви върнем на Условията за кандидатстване, в които са заложени изключително кратки срокове за изпълнение, в т.ч. срок за въвеждане в експлоатация на комбинираните проекти, съгласно приложимото законодателство (ЗУТ) - не по-късно от 31.03.2026 г.

С УВАЖЕНИЕ,
УС НА БАКЕП
ГР. СОФИЯ, 18.12.2024 Г.

Kristina Hristova Tsvetanska

Digitally signed by Kristina Hristova Tsvetanska
Date: 2024.12.18 09:46:01 +02'00'